

Pablo Éfesocjárãre ojãca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Pablo a'ti pũrĩre bu'iri da'leri wi'ipũ nígũ, ojacũ niwĩ. Apetero weegũ Romapũ nígũ, ojagũ ojapĩ.

A'ti pũrĩre Õ'acũ cũ weesĩ'rĩ'caronojõta cũ ɰaritero nicã, nipe'tirãre, nipe'tisere Jesucristo doca tojacã weegũsami nisere ojacũ niwĩ. Tojo nicã judío masã, judío masã nitirãre Jesucristo me'rã ni'cã upãta nima nisere ojacũ niwĩ. Mũsã weesetisere ni'cã wi'icjãrã Õ'acũ ya curuacjãrã weronojõ weeroɰa'a nisere ojacũ niwĩ. Ña'arõ weesere cã'mota'arõɰa'a nisere ojacũ niwĩ.

*Pablo Jesucristore ẽjõpeori curuacjãrã
Éfesopũ nirãre oja'que ni'i*

¹ Yũ'ũ Pablo Jesucristo besecũú'cũ ni'i. Cũ yũ'ũre Õ'acũ ɰa'caronojõta cũ ye quetire weredutigũ cũuwĩ. Mũsã Õ'acũ yarãre, Éfesopũ nirãre añuduti'i. Mũsã Jesucristore ẽjõpeonu'cũ'u.

² Mũsãre Õ'acũ marĩ pacũ, Jesucristo marĩ wioğũ añurõ weeato. Mũsãre ejerisãjãcã weeato.

Cristo me'rã Õ'acũ marĩre añurõ wee'que ni'i

³ Õ'acũ, marĩ wioğũ Jesucristo pacũre e'catise o'orã. Cristo yarã niyucã, Õ'acũ marĩre añurõ

weecu niwĩ. Marĩrẽ ma'ígũ, nipe'tise u'musepu ejeripõ'rã cjase añusere o'ocu niwĩ.

⁴ A'ti turi weese duporo cũ marĩrẽ beseyutojacu niwĩ. Cristore ãjõpeorã cũ yarã sãjãrãsama ni wãcũgũ, tojo besecu niwĩ. Marĩrẽ cũ ĩ'orõpãre añurã, bu'iri moorã niato nígũ tojo weecu niwĩ. ⁵ Duporopu cũ marĩrẽ ma'ígũ, cũ põ'rã wa'arãsama, nitojacu niwĩ. Jesucristore ãjõpeoato nígũ marĩrẽ tojo weecu niwĩ. Tere wéegũ, cũ weesĩ'rĩ'caronojõta weecu niwĩ.

⁶ Cũ macũ cũ upũtu ma'ígũ me'rã marĩrẽ añurõ weecu niwĩ. Tojo weerã cũ marĩrẽ añurõ wee'quere wãcũrã, cũrẽ e'catipeonu'cũ'u.

⁷⁻⁸ Õ'acũ marĩrẽ upũtu ma'ígũ, cũ macũrẽ o'ocu niwĩ. Cũ curusapu wẽrĩse me'rã, cũ ye dí o'maburose me'rã marĩ ña'arõ wee'que wapare wapayecu niwĩ. Te me'rã Õ'acũ marĩ ña'arõ wee'quere acobojocu niwĩ. Marĩrẽ añurõ wéegũ, tojo weecu niwĩ. Cũ marĩrẽ añurõ weesere masĩato nígũ masĩsere, tu'omasĩsere marĩrẽ o'oyu'rumajãcu niwĩ. ⁹ Marĩrẽ cũ weesĩ'rĩ'que, toduporo masĩno'ña marĩ'quere masĩcã weecu niwĩ. Cũ Jesucristo wẽrĩse me'rã cũ yarãrẽ "Añurõ weetu'ajanũ'cõgũti" ní'quere masĩcã weecu niwĩ. ¹⁰ A'ti umũco pe'ticã, nipe'tise Õ'acũ "A'tiro wa'arosa'a" ní'caronojõta wa'arosa'a. Tojo wa'acã, cũ ua'caronojõta weegusami. A'tiro weegusami. Cũ nipe'tirã u'musepu nirã, a'ti nucũcãpu nirãrẽ Cristore na dupoã sõrõgũsami.

¹¹ Õ'acũ marĩrẽ Jesucristo me'rã ni'cãrõ me'rã nidutigũ duporopu beseyucu niwĩ. Marĩrẽ cũ "O'ogũti" ní'quere ñe'edutigũ tojo weecu

niwĩ. A'te nipe'tise cã “Weeguti” nise cã wãcũyu'quepu ni'i. Cã nipe'tise añutã'sa'a nisere weesami. ¹² Cã a'tiro wéégũ, ùsã Cristore ãjõpeomũ'tãrãrẽ añurõ weecã uagu besecu niwĩ. Ësã añurõ weese me'rã masã cã Õ'acũ nise pacare añurõ wãcũato nígu tojo besecu niwĩ. ¹³ Cristo curusapu wẽrĩ'que me'rã musã quẽ'rã Õ'acũ yarã wa'awũ. Musã diacjũ cjase Cristo ye quetire tã'orã, cãrẽ ãjõpeowũ. Cã ye queti a'tiro ni'i. Marĩ pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'rũweticã weecu niwĩ. Cãrẽ ãjõpeocã, Õ'acũ musãrẽ cã yarã tojacã weecu niwĩ. Yarã nima nisere ï'osĩ'rĩgũ, musãrẽ Espĩritu Santure o'ócũ niwĩ. Espĩritu Santu Õ'acũ “Musãrẽ o'oguti” nícuta nimi. ¹⁴ Õ'acũ Espĩritu Santure marĩrẽ o'otojacũ niwĩ. Tojo weerã marĩ masĩ'i. Diacjũta nipe'tise cã “O'oguti” níquere o'ogusami. Cã o'otjere yucuerã wee'e. Cã yarã nipe'tirã ña'arõ weeseti nimi'cãrãrẽ yu'rũwetipe'ticã weegusami. Tojo wéeca be'ro cã “O'oguti” níquere o'ogusami. Cã tojo weecã ï'arã, masã Õ'acũrẽ “Añubutiagu nimi”, nirãsama.

Pablo Éfesocjãrãrẽ sãrĩbosase ni'i

¹⁵⁻¹⁶ Yu'u musã añurõ weesere masĩ'i. Musã marĩ wioгу Jesure ãjõpeo'o. Tojo nicã nipe'tirã Õ'acũ yarãrẽ ma'i'i. Musã tojo weecã wãcũgũ, yu'u Õ'acũrẽ sãrĩbosasetirinucũ cãrẽ e'catise o'onu'cũ'u. ¹⁷ Õ'acũ, marĩ wioгу Jesucristo pacũ añubutiagu nimi. Cãrẽ musã ye niatjere a'tiro sãrĩbosa'a: “Õ'acũ, Espĩritu Santu

tʉ'omasĩse o'oato narẽ. Mʉ'u ye cjasere añurõ ï'oato. Nemorõ mʉ'arẽ masĩdutigu tojo weeato. ¹⁸ Õ'acũ, na tʉ'oña'rõpʉ mʉ'u ye cjasere masĩcã weeya. Mʉ'u narẽ añurõ weesĩ'rĩgũ besecu niwũ. Nipe'tirã mʉ'u yarãrẽ añubutiasere o'ogusa'a. A'tere narẽ añurõ masĩcã weeya. ¹⁹⁻²⁰ Mʉ'u tutuayʉ'rʉgʉ ni'i. Mʉ'u tutuase ne pe'tisome. Te me'rã ʉsã Jesucristore ẽjõpeorãrẽ ducayugu wee'e. Mʉ'u tojo weesere narẽ masĩcã weeya", ni sãrĩbosa'a. Õ'acũ tutuase a'tiro ni'i. Cũ, cũ tutuase me'rã Cristo wẽrĩ'capure masãcã weecu niwĩ. Cũ masãmujãaca be'ro cãrẽ cũ tiro ʉ'mʉsepʉ wiogu dujiri cãmurõ diacjũ pe'e dʉpocu niwĩ. Cũ tutuase me'rãta cũ ʉaronojõ marĩrẽ ducayugu weemi. ²¹ Õ'acũ Cristore a'tiro weecu niwĩ. Nipe'tirã a'ti nucũcãpʉ nirã, ʉ'mʉsepʉ nirã, na wiorãrẽ, no'o ăpẽrãrẽ dutirãnojõrẽ na bu'ipʉ tojacã weecu niwĩ. A'ti ʉmʉcopʉ, ape ʉmʉcopure tojota weenu'cũcũsami. ²² Õ'acũ nipe'tisere, nipe'tirãrẽ Cristo doca tojacã weecu niwĩ. Tojo nicã nipe'tirã Cristore ẽjõpeose cururicjãrã dʉpoá sõrõcu niwĩ. ²³ Nipe'tirã cãrẽ ẽjõpeose cururicjãrã ni'cã curua nima. Ti curuacjãrã cũ upʉ weronojõ nima. Tojo nicã Jesucristota nipe'tiropʉ nibi'acã'sami. Cãrẽ ẽjõpeose cururicjãrã cũ ʉaro weemasĩma. Tojo weero narẽ añurõ weemasĩse dʉ'sawe'e.

2

Õ'acũ marĩrẽ ma'ígũ ʉ'rʉo'que ni'i

¹ Toduporopu Cristore ějōpeose duporo musã ña'arō weecārã niwũ. Musã ña'arō wee'que bu'iri Ō'acũ ĩ'orōpũre wērĩ'cārã weronojō nicārã niwũ. ² Āpērã a'ti turicjārã weronojō ña'arō weenu'cũcārã niwũ. Wātĩa wioḡu ɯaronojō weecārã niwũ. Cũ a'ti turicjārã Ō'acũrē yu'rũnu'cārãrē dutiḡu nimi. ³ Toduporo marĩ nipe'tirã tojota ña'arō weenu'cũwũ. Ña'arō weesĩ'rĩsere ɯaripejawu. Marĩ no'o ɯaro weesĩ'rĩsenojōrē, ña'arō wãcũsenojōrē weewu. Tojo weerã marĩ quē'rã Ō'acũrē bu'iri da'reno'bopã. Āpērãrē pecame'epu cō'a, bu'iri da'rero weronojō da'reno'bopã. ⁴ Cũ pe'e marĩrē ɯpũtu ma'ígũ, pajaña'se cɯoyu'rũawĩ. ⁵ Marĩ ña'arō wee'que bu'iri Ō'acũ marĩrē “Wērĩ'cārã weronojō nima”, ni ĩ'awĩ. Cristore ějōpeoca be'ro marĩrē “Cristo me'rã ni'cārō me'rã nima”, ni ĩ'asami. Cũ Cristore masō'caronojōta marĩ quē'rãrē catise pe'titisere o'ocũ niwĩ. Tojo weegũ Ō'acũ marĩrē pajaña'gũ, ña'arã nimi'cārãrē yu'rũocũ niwĩ. ⁶ Ō'acũ Jesucristore masōcũ niwĩ. Cũrē masō'caronojōta marĩ Jesucristo yarãrē masãmũjãa'cārã weronojō weecũ niwĩ. Jesucristo ɯ'mũsepũ wioḡu dujiri cũmurō dujironojōta marĩrē cũ me'rãta tja ɯ'mũsepũ dujiyutojarã weronojō nicã weecũ niwĩ. Ña'arō nisetise me'rã nisome majã. ⁷ Jesucristo cũ wērĩbosa'que me'rã marĩrē ma'isere, cũ añubutiario weesere ĩ'ocũ niwĩ. Be'ropu nipe'tirãrē tere masĩcã ɯagu tojo weecũ niwĩ. ⁸ A'tiro ni'i. Marĩ Jesucristore ějōpeorã

Õ'acũ añurõ weese me'rã yu'rũwũ. Te marĩ basu wee'que mejęta ni'i. Õ'acũ pe'e marĩrę yu'rũowĩ. ⁹ Marĩ añurõ weesere ĩ'agũ mejęta yu'rũowĩ. Tojo weegu ne ni'cũ "Yu'u añurõ wee'que wapa Õ'acũ yu'ũre yu'rũowĩ", nita basiowe'e. ¹⁰ A'tiro ni'i. Marĩ cũ wee'cãrã ni'i. Jesucristo ya curuacjãrã nidutigu tojo weecu niwĩ. Dũporopu marĩ añurõ weeatjere wãcũyutojacu niwĩ. Tere añurõ weedutigu marĩrę Jesucristo yarã wa'acã weecu niwĩ.

Marĩ Jesucristo me'rã añurõ nicã'a nise ni'i

¹¹ Mũsã todũporopu niseti'quere wãcũña. Mũsã judío masã niwe'e. Tojo weerã judío masã õ'ręcju yapa caserore yejecõ'arã, a'tiro nisama mũsãrę: "Na yejecõ'ano'ña marĩrã nima." Na basu pe'e "Ûsã yejecõ'ano'cãrã Õ'acũ yarã ni'i", nimisama. Mũsã pe'ere "Õ'acũ yarã nitima", nisama. Tojo weese upupu weese dia'cũ ni'i. Tojo weese masãrę Õ'acũ yarã wa'acã weewe'e. ¹² Titapũre mũsã ějõpeose dũporo Cristore moocãrã niwũ. Mũsã Õ'acũ yarã Israe curuacjãrã me'rã niticãrã niwũ. Õ'acũ Israe curuacjãrãrę a'tiro nicu niwĩ: "Narę añurõ weeguti. Na wiogu niguti. Yarã nirãsama", nicu niwĩ. Mũsã pe'ere tojo niticu niwĩ. Mũsã Õ'acũ ũsãrę yu'rũogusami nisere masĩticãrã niwũ. Õ'acũrę moocãrã niwũ. ¹³ Ni'cãrõacã pũricãrę mũsã Jesucristore ějõpeorã ni'i. Tojo weerã todũporopu cãrę masĩtimi'cãrã cũ yarã wa'acãrã niwũ. Cristo cũ węriře, cũ dí o'mabũrose me'rã mũsãrę cũ yarã wa'acã weecu niwĩ.

14 Cristo nimi marĩrẽ ejerisãjãsere o'ogu. Cũta marĩrẽ judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ ni'cã curuacjãrã wa'acã weecũ niwĩ. Marĩ a'merĩ ĩ'asĩ'rĩtimi'quere du'ucã weecũ niwĩ. 15 Cũ wẽrĩse me'rã Moisé duti'quere wéerã, ne ni'cũ yũ'rũwetimasĩtimi nisere masĩcã weecũ niwĩ. Tojo weegũ Cristo pũa curua nimi'cãrãrẽ cãrẽ ějõpeocã ĩ'agũ, ni'cã curuata weecũ niwĩ. Tojo weese me'rã marĩrẽ añurõ ni'cãrõ me'rã nisetiã weecũ niwĩ. 16 Cũ curusapũ wẽrĩse me'rã marĩrẽ judío masãrẽ, judío masã nitirã me'rã a'merĩ marĩ pe'sutisere du'ucã weecũ niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rãta tja marĩ pũa curua nimi'cãrãrẽ ni'cã curua weecũ niwĩ. Tojo nicã te me'rãta Õ'acũ ĩ'orõpũre marĩrẽ añurã wa'acã weecũ niwĩ.

17 Cristo a'ti nucũcãpũ a'tigũ, “Õ'acũ masã me'rã añurõ nisetisere apogũ a'tiwũ”, ni werecũ niwĩ. Ësã judío masã Õ'acũ yere masĩ'cãrãrẽ werecũ niwĩ. Tojo nicã musã quẽrã judío masã nitirã, Õ'acũ yere masĩti'cãrãrẽ te que-tire werecũ niwĩ. 18 A'tiro ni'i. Jesucristo wẽrĩse me'rã marĩ judío masã, judío masã nitirã nipe'tirã marĩ pacũ Õ'acũrẽ sẽrĩmasĩ'i. Cũrẽ ějõpeo, masĩta basio'o. Cũ tiropũ wa'amasĩ'i. Espĩritu Santu ni'cũ nigũ cã weetamuse me'rã tojo weeta basio'o. 19 Tojo weerã musã judío masã nitirã Õ'acũ ĩ'orõpũre apesecjãrã sijari masã weronojõ niwe'e. Õ'acũrẽ masĩtirã weronojõ niwe'e. A'tiro pe'e ni'i. Judío masã Cristore ějõpeorã weronojõta Õ'acũ ya curu-acjãrã ni'i. Nipe'tirã Cristore ějõpeorã me'rã

ni'cã põ'rã, Õ'acũ põ'rã ni'i. ²⁰ Marĩ nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã ni'cã wi'i yeéca wi'ijo weronojõ ni'i. Ti wi'i yeenu'cã'que a'tiro ni'i. Jesucristo besecũ'cãrã, tojo nicã Õ'acũ were-duti'quere wereturiari masã musãrẽ ne waro bu'edũ'pocãticãrã niwã. Tere tũ'orã, ãjõpeocãrã niwã. Na ne waro yeenu'cãcaga ãtãgã weronojõ Jesucristo nimi. ²¹ Yeenu'cãcaga ãtãgã me'rã nipe'tise ti wi'i cjase queoro ninu'cũcã'a. Nipe'tise apeye ãtãpaga tiga yeenu'cãcaga ãtãgã me'rã yee a'mesũ'ono'o. Queoro tiga me'rã añurõ yeeturiamũjãno'o. Tojo weronojõ Cristo marĩ cãrẽ ãjõpeocã, ãpẽrã todũporo ãjõpeorã me'rã añurõ a'mesũ'acã weemi. ãpẽrã cãrẽ ãjõpeowã'cãcã, cãta tja marĩ nipe'tirãrẽ ni'cã curua, pajiri curua wa'acã weemi. ãpẽrã marĩ nipe'tirãrẽ ã'arã, wiopesase me'rã "Õ'acũ ya curua ni'i", nirãsama. ²² Musã quẽ'rã judío masã nitirã ãpẽrã Jesucristore ãjõpeorã me'rã a'mesũ'a, Õ'acũ ya curuacjãrã toja'a. Õ'acũ Espíritu Santu me'rã musãpũre nimi.

3

Pablo "Judío masã nitirãrẽ bu'edutigũ cũuno'wũ" ní'que ni'i

¹ Õ'acũ musãrẽ ma'ígũ, añurõ weecu niwĩ. Cã tojo weesere wãcũgũ, cãrẽ e'catipeo'o. Yũ'u Pablo musã judío masã nitirãrẽ Jesucristo ye quetire werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipũ ni'i. ² Musã masĩsa'a, Õ'acũ musãrẽ pajaña'gũ, añurõ weesĩ'rĩgũ, yũ'ure a'tiro weredutiwĩ. Judío

masã nitirã quẽ'rãrẽ yu'ruomi nisere weredutiwĩ. ³ Õ'acũ toduporopu masĩno'ña marĩ'que quetire yu'ure bajuyoropu ĩ'owĩ. Tere “Judío masã nitirãrẽ añurõ weeguti” ní'quere yu'ure masĩcã weewĩ. Yu'u musãrẽ a'te duporo pejetipawa ojatojapu. ⁴ Musã tere bu'érã, yu'ure “Cristo ye queti, toduporo masĩno'ña marĩ'que quetire cũ masĩmi”, nirãsa'a. ⁵ Duporocjãrã Õ'acũ judío masã nitirãrẽ ñe'egũsami nisere masĩticãrã niwã. Ni'cãrõacã pũricãrẽ Espĩritu Santu me'rã cũ yarã, cũ besecũú'cãrãrẽ weremi. Tojo nicã tere cũ wereduti'quere wereturiari masãrẽ weremi. ⁶ Te toduporo masĩno'ña marĩ'que queti a'tiro ni'i. Judío masã nitirã Jesucristore ejõpeorã, judío masã weronojõ Õ'acũ põ'rã sãjãrãsama. Na quẽ'rã cũ o'oatjere ñe'erãsama. Na puã curua nimi'cãrã ni'cã curua nirãsama. Õ'acũ “Judío masãrẽ Jesucristo me'rã añurõ weeguti”, nicu niwĩ. Cũ tojo ní'quere judío masã nitirã quẽ'rãrẽ weegusami.

⁷ A'te quetire Õ'acũ yu'ure weredutigũ cũuwĩ. Yu'u ña'agũ nimicã, yu'ure añurõ wéegũ, cũ tu-tuaro me'rã tojo cũuwĩ. ⁸ Yu'uta mejõ nigũ waro nipe'tirã Õ'acũrẽ ejõpeorã docapu tu'oña'a. Tojo nimicã, yu'ure añurõ weesĩ'rĩgũ, a'tiro weecu niwĩ. Judío masã nitirãrẽ cũ bese'cu Cristo ye añuse quetire weredutiwĩ. Te queti a'tiro ni'i. Õ'acũ Jesucristo me'rã añubutiasere marĩrẽ weemi. Te añusere marĩ wãcũpõtẽowe'e. ⁹ Apeyere Õ'acũ nipe'tirã te queti toduporocjãrã masĩti'quere masĩato ní'gũ yu'ure o'ówĩ. Cũ

nipe'tisere wee'cu te quetire maata wereticu niwĩ. Te queti cũ ne waro wãcũyu'que a'tiro ni'i. "Judío masã nitirã judío masã weronojõ Õ'acũ põ'rã nirãsama" ní'que ni'i. ¹⁰ Tojo weero ni'cãrõacãrẽ Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã me'rã a'tiro wa'a'a. Na peje cururi nimi'cãrã ni'cã curua wa'acã ĩ'arã, ɯ'musecjãrã wiorã, tojo nicã wãtĩ yarã tutuarã a'tiro nisama: "Õ'acũ masĩyɯ'ruami. Añubutiario wãcũse cɯomi", nisama. ¹¹ Ne waropɯ Õ'acũ "Tojota peje cururicjãrãrẽ ni'cã curua wa'acã weeyapatiguti", nicu niwĩ. Cũ ní'caronojõta Jesucristo marĩ wiogɯ me'rã queoro wa'acã weecu niwĩ. ¹² Cristo me'rã marĩ Õ'acũrẽ masĩta basio'o. Jesucristore ãjõpeotjãrã, uiro marĩrõ "Marĩrẽ ñe'egũsami", ni'i. Cũrẽ sãrĩmasĩ'i. ¹³ Yɯ'ɯ musãrẽ were'que bu'iri pi'eti'i. Musãrẽ a'tiro weecã ɯa'a. Yɯ'ɯ pi'etisere wãcũrã, bɯjawetiticã'ña. Pi'etigɯ, Õ'acũ musãrẽ añurõ wee'quere ãpẽrãrẽ wãcũcã wee'e.

Cristo masãrẽ ma'isere masĩato nígũ, Pablo sãrĩbosase ni'i

¹⁴ Õ'acũ, marĩ wiogɯ Jesucristo pacure e'catipeo'o. Musã judío masã nitirãrẽ añurõ weesere wãcũgũ, tojo wee'e. ¹⁵ Õ'acũta pacu nimɯ'tã'cu nimi. Cũ me'rã pacu nise nɯ'cã'a. Cũ nipe'tise cururicjãrã ɯ'musepɯ nirã, a'ti nucũcãpɯ nirã ni'cãrõ me'rã nisetiã weecu niwĩ. ¹⁶ Marĩ pacure musã ye niatjere sãrĩbosa'a. Cũ añubutiagu, tutuayɯ'rugɯ nimi. Cũ Espĩritu Santu musãrẽ wãcũtutuacã weegɯsami. ¹⁷ Musã Cristore ãjõpeo, nemorõ cũ

me'rã añurõ niato nígu sērĩbosa'a. Apeyema, musã Cristore, tojo nicã ãpērãrẽ añurõ ma'icã uagu sērĩbosa'a. ¹⁸ Musã nipe'tirã Õ'acũ yarã me'rã Jesucristo marĩrẽ ma'iyu'rũnu'cãsere masĩdutigu sērĩbosa'a. Cũ nipe'tirã masãrẽ ʌpʌtu waro ma'imi. Wiorã, mejõ nirã, nipe'tirãpũreta ma'inu'cũcã'mi. Cũ ma'ise ne pe'tisome. ¹⁹ Musãrẽ cũ ma'isere masĩdutigu sērĩbosa'a. Cũ ma'isere wãcũpõtẽomasĩtisa'a. Te, cũ ma'isere masĩrã, cũ weronojõ añurã, ña'ase moorã nirãsa'a. Tojo weerã Õ'acũrẽ cuoyu'rũarãsa'a.

²⁰ Nipe'tirã “Õ'acũrẽ añuyu'rũami”, niato. Cũ nipe'tise marĩ sērĩse yu'rũoro o'osami. Marĩ wãcũ'que nemorõ o'omasĩsami. Cũ tutuaro me'rã marĩrẽ tojo weemasĩsami.

²¹ Tojo weerã Õ'acũ marĩ Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ añurõ weecã ĩ'arã, nipe'tirã Õ'acũrẽ e'catipeonu'cũcã'to. Tojo nicã Jesucristo masãpũre weesere ĩ'arã, tojota weeato. A'tocaterocjãrã, be'rocjãrã quẽ'rã tojota Õ'acũrẽ e'catipeonu'cũcã'to.

Tojota wa'arosa'a.

4

Jesucristore ãjõpeorãrẽ ni'cãrõ me'rã nisetiduti'que ni'i

¹ Yu'u marĩ wiogu ye quetire werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu ni'i. Õ'acũ cũ tutuaro me'rã marĩrẽ añurõ weecu niwĩ. Tere wãcũgũ, musãrẽ a'tiro weecã ua'a. Musã Õ'acũ bese'cãrã

weronojōta añurō weesetiya. ² Ne ni'cũ “Āpērã yu'rũoro ni'i”, ni wãcũticã'ña. Nitu'tiro marĩrō queoro weeya. Mũsãrẽ ña'arō, mejęcã weecã, wãcũtutuaya. Āpērãrẽ ma'írã, queoro weeticã ĩ'arã, tojo tu'oña'cã'ña. ³ Espĩritu Santu mũsãrẽ ni'cãrō me'rã niseticã weemi. Mũsã ni'cãrō me'rã añurō nisetirãti nĩrã, a'merĩ acobojoya. A'merĩ añurō wejepeo, cumuca marĩrō niña. ⁴ Marĩ ni'cã curuacjãrã ni'i. Espĩritu Santu ni'cũ nigũ, marĩ nipe'tirãpũre nimi. Ō'acũ u'mũsepũ wa'adutigu marĩ nipe'tirãrẽ beseyucu niwĩ. ⁵ Marĩ wioꝑũ Jesucristo ni'cũta nimi. Marĩ nipe'tirã cãrẽ ni'cãrõnojõ ëjõpeo'o. Jesucristore sirutusere ĩ'orã, marĩ nipe'tirã wãmeyeno'o. ⁶ Ō'acũ marĩ pacũ ni'cũta nimi. Cũ marĩ nipe'tirã wioꝑũ nimi. Cũ, cũ yarã me'rã cũ ye cjasere weemi. Cũ yarã nipe'tirãpũre nimi.

⁷ Tojo nimicã, Cristo marĩrẽ, marĩnũcũrẽ Espĩritu Santu me'rã weemasĩsere o'ocũ niwĩ.

⁸ Tojo weero Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'caronojõta ni'i. A'tiro ojano'wũ:

Cũ u'mũsepũ mũjãase dũporo cũrẽ ĩ'atu'tirãrẽ docaque'acã weecu niwĩ.

Cũ mũjããca be'ro masãrẽ Espĩritu Santu me'rã weemasĩsere o'ocũ niwĩ.

⁹ Cũ u'mũsepũ mũjãasere ucũrã, cũ topũ mũjãati dũporo a'ti di'tapũ dijaticũ niwĩ yujupũ, nĩrã wee'e. Dijati, a'topũ nicũ niwĩ. ¹⁰ Cũta tja a'ti di'tapũ ní'cũ u'mũse añubutiaropũ Ō'acũ nĩrõpũ mũjãacũ niwĩ. Tojo weegũ nipe'tiropũ dutimasĩmi.

¹¹ Jesucristo cũ yarãrẽ, nãnũcũrẽ Espĩritu Santu me'rã weemasĩsere o'ocũ niwĩ.

Ni'cārērārē besecūú, cū ye queti wererā sājācā weecu niwī. Āpērārē Ō'acū cū ucūse tu'o'quere wereturiarā sājācā weecu niwī. Āpērārē, cū masārē pecame'epu wa'abo'cārārē yu'rūwetise quetire werecusiari masā sōrōcu niwī. Āpērārē, Jesucristore ējōpeorārē su'ori bu'edutigū cūucu niwī. ¹² Tojo wee cū yarārē cū ye cjasere da'rato nígū tojo weecu niwī. Cū ya curuacjārārē cū uaro weenemoato nígū tojo weemasīsere o'ocu niwī. ¹³ Tere wee, marī a'merī weetamurā, Ō'acū macūrē nemorō ējōpeonemorāsa'a. Cūrē añurō masīrāsa'a. Tojo nicā Ō'acū uaranojōta queoro weemasīnemorāsa'a. Ō'acū bese'cu Cristo nipe'tisere añurō niseticu niwī. Marī cūrē ējōpeori curuacjārā quē'rā cū weronojōta nisetirāsa'a. ¹⁴ Tojo weerā wī'marā weronojō ducayumujārā nisome. Nipe'tisetiri ma'ma bu'esere tū'orā, na'irō ducayumujāsosome. Nisoome'rīrī masā marīrē mejēcā ējōpeocā weesome. ¹⁵ A'tiro pe'e bucurā weronojō weerāsa'a. Diacjū a'merī ma'i, ucūrāsa'a. Siape me'rā diacjū cjasere ējōpeotu'ajanu'cōrāsa'a. Tojo nicā, āpērārē wereyapada'reorāsa'a. Nipe'tise no'o marī weesere Cristo me'rā nīrā, cū uaro weenemorāsa'a. Cūta nimi cūrē ējōpeori curuacjārā dupoá. ¹⁶ Tojo dupoá nígū, marīrē queoro a'mesu'acā weemi. Marī upu peje ducawatimirō, ni'cā uputa ni'i. A'te weronojō marī cūrē ējōpeorārē ni'cā curuata cū me'rā ni'cārō me'rā nicā weemi. Marī ējōpeorānucū a'merī weetamurā, siape me'rā weetamuwā'cā, a'merī ma'itu'ajanu'cōrāsa'a.

Jesucristo me'rã ma'ma weesetisere boca'que ni'i

17 Marĩ wiogu dutiro me'rã musãrẽ a'tiro weeduti'i. Musã Õ'acũrẽ masĩtirã weronojõ weeticã'ña. Toduporopu weeseti'quenojõrẽ weeticã'ña. Õ'acũrẽ masĩtirã no'o uaro wãcũ, weema'acã'sama. 18 Na tu'omasĩtima. Na'itĩ'arõpu nirã weronojõ nima. Õ'acũ masãrẽ añurõ weesere masĩtima. Õ'acũ yere wãcũsĩ'rĩtirã, tu'omasĩtirã weronojõ nima. Tojo weerã Õ'acũ tiropu catinu'cũsome. 19 Na ña'arõ weesetisere ne bopoyatima. Na no'o uaro ña'arõ weebajaque'atima. Na weetu'sase, nipe'tise ña'asere weema. Na weesere “¿Añumitito?” ni wãcũtima. 20 Musã pũricãrẽ Cristo Õ'acũ bese'cu tojo weesere weedutiticu niwĩ. 21 Musã queorota cũ ye quetire tu'orã, masĩsa'a. Cũrẽ ãjõpeorã weesetisere Jesú bu'e'quere masĩsa'a. 22 Musã toduporopu weeseti'quema du'ucã'ña majã. Musã “Ña'arõ uaripejasere wéerã, e'catirãsa'a”, ni wãcũmipã. Niwe'e. Tojo weese musãrẽ dojorẽpã. 23 Musã mejẽcã wãcũsere ducayuroa'a. 24 Õ'acũ uaronojõta ma'ma weesetisere weeya. A'tiro wéerã, ãpẽrãrẽ musã queoro weerãsa'a. Tojo nicã Õ'acũ i'orõpũre añurã nirãsa'a.

25 Tojo weerã a'merĩ nisoosere du'ucã'ña. Marĩ nipe'tirã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã ni'i. Te ye bu'iri a'merĩ diacjũ ucũrõu'a.

26 Musã uarã, ña'arõ weeticã'ña. Uana'iaticã'ña. 27 Wãtĩ musãrẽ uadojacã weesĩ'rĩsere cã'mota'aya.

28 Toduporopu yajapo'cu yajanemoticã'to majã. Yajaronojõ o'ogu, da'rato. Tojo weegu cũ basu quẽ'rã cõogusami. Cũ da'ra'que wapa me'rã pajasecuarã quẽ'rãrẽ weetamumasĩgũsami.

29 Ña'asere ucũticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Añuse, no'o masãrẽ weetamusenojõ pe'ere ucũña. Tojo weérã, musã ucũse tũ'orãrẽ añurõ weerãsa'a. 30 Nipe'tise ña'arõ weesere weeticã'ña. Espíritu Santure bũjaweticã weeticã'ña. Õ'acũ Espíritu Santure o'ose me'rã musã “Õ'acũ yarã nima”, nino'o. Tojo weerã musã masĩ'i, Jesucristo a'ticãpu Õ'acũ musãrẽ añurõ yu'rũobutiagusami.

31 Nipe'tise a'merĩ ña'arõ tũ'oña'sere, pũrĩrõ ucũsere, uayu'rũmajãsere, a'metu'tise, uarã caricũsere, tojo nicã ãpẽrãrẽ ña'arõ ucũse quẽ'rãrẽ du'ucã'ña. Ne ni'cũrẽ ĩ'atu'titicã'ña.

32 A'tiro pe'e weeya. A'merĩ añurõ weetamu, pajaña'ña. Õ'acũ Cristo me'rã musãrẽ acobojo'caronojõta musã quẽ'rã a'merĩ acobojoya.

5

“Õ'acũ põ'rãrẽ a'tiro nisetiroũa'a” ní'que ni'i

1 Musã Õ'acũ põ'rã cũ mairã ni'i. Tojo weerã cũ weronojõ weeya. 2 Jesucristo marĩrẽ ma'i'caronojõta a'merĩ ma'inu'cũcã'ña. Cũ marĩrẽ ma'igũ, wẽrĩbosacu niwĩ. Cũ wẽrĩbosa'que judío masã oveja wĩ'magũrẽ wẽjẽ, Õ'acũrẽ ãjũãmorõpeo'caro weronojõ ni'i. Õ'acũ

na ãjãamorõcã, tu'sacu niwĩ. Te weronojõ Jesucristo marĩrẽ wẽrĩbosa'quere tu'sacu niwĩ.

³ Musã Õ'acũ yarã nitoja'a. Tojo weerã musã numosãnumia nitirãrẽ, marãpusumua nitirãrẽ ne a'metãrãbajaque'atiticã'ña. Nipe'tise no'o ña'arõ weesere, ña'arõ wãcũsere weeticã'ña. Tojo nicã ãpẽrã yere ãaripejaticã'ña. Ne cã'rõ ña'arõ weesere wãcũticã'ña. ⁴ Ña'asere ucũ bujicã'ticã'ña. No'o ãaro ucũma'aticã'ña. Tojo weese queoro niwe'e. Tojo weronojõ o'orã, a'tiro pe'e weeya. Õ'acũ añurõ weesere a'merĩ ucũ, cũrẽ e'catise o'oya. ⁵ Musã masĩtojasã'a. No'o ãaro a'metãrãbajaque'atirãnojo Jesucristo yarã nitima. Õ'acũ nirõpu wa'asome. Mejãrõta tja ña'asere weegũ, tojo nicã a'ti ãmũco cjase ãaripejayu'rũnu'cãgũ quẽ'rã cũ tiropu wa'asome. A'ti ãmũco cjase ãaripejayu'rũnu'cãse Õ'acũ mejẽtare ãjõpeose ni'i. ⁶ Tu'omasĩña. Õ'acũ te ña'ase weerãrẽ cũrẽ yu'rũnu'cãrãrẽ pecame'epu bu'iri da'regusami. Na ña'arõ weesere "Añuse ni'i", nibosama. Na tojo ucũmaasosere ne ãjõpeoticã'ña. ⁷ Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãrãrẽ na ña'arõ weesere ne cã'rõ bu'ipejatamuticã'ña.

⁸ Musã toduporopure ña'arõ weesetirã, na'itĩ'arõpu weronojõ nicãrã niwũ. Õ'acũrẽ masĩticãrã niwũ. Ni'cãrõacã pũrĩcãrẽ marĩ wiogpu yarã nĩrã, bo'reyuropu nĩrã weronojõ ni'i. Õ'acũ ye cjasere masĩ'i. Cũ yarã weronojõ weesetiya. ⁹ Marĩ bo'reyuropu nĩrã, ãpẽrãrẽ añurõ wee'e. Tojo nicã weesoose marĩrõ Õ'acũ ãaronojõ queoro wee'e. ¹⁰ Nipe'tise musã

weesenojõrẽ “¿Marĩ wioꝑu e'catigusari?” ni wãcũña. ¹¹ Jesucristore ẽjõpeotirã na'itĩ'arõpũ nírã weronojõ nisama. Na no'o ɥaro weema'asama. Mũsã na weronojõ weeticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Na weesere “Ñã'ase Õ'acũ weedutitise ni'i” ni, bajuyoropũ ï'oña. ¹² Na ya'yioropũ ña'arõ weesere marĩ ucũcã, bopoyo ni'i. ¹³ Bo'reyuropũre nipe'tise baju'u. Marĩ na ña'arõ wee'quere ña'a ni'i nírã, bajuyoropũ ï'o'o. Tojo weecã, na ña'arõ weesere masĩsama. Masĩrã, na quẽ'rã dũcayubosama. ¹⁴ Tojo weero Jesucristore ẽjõpeotirãrẽ a'tiro ucũno'o: Mũ'ũ cãrĩgũ, tũ'omasĩtigũ weronojõ ni'i.

Wã'cãña.

Õ'acũ ï'orõpũre wẽrĩ'cũ weronojõ ni'i.

Tojo nimigũ, masãña.

Tũ'omasĩña.

Cristo Õ'acũ bese'cũ mũsãrẽ bo'reyuropũ nirãrẽ weronojõ weegũsami, nino'o.

¹⁵ Tojo weerã mũsã weesere añurõ wãcũcasanũ'cõña. Õ'acũ yere masĩtirã weronojõ niticã'ña. Cũ yere masĩrã weronojõ pe'e añurõ niña. ¹⁶ A'tiro nicã peje ña'ase ni'i. Tojo nimicã, a'tiro weeya. Nipe'tise mũsã weesetisetirinũcũ Õ'acũ ɥaro weeya. ¹⁷ No'o ɥaro weema'aticã'ña. “¿Ñe'enojõ pe'e Õ'acũ ɥase niti?” ni wãcũña. ¹⁸ Que'aticã'ña. Tojo weese yapatidijase ni'i. E'catisĩ'rĩrã, Espĩritu Santure cũoyũ'rũmajã niña. ¹⁹ Õ'acũ ye basasere, Salmo wãmetiri pũrĩpũ oja'quenojõrẽ a'merĩ wereya. Marĩ wioꝑure ɥpũtũ e'catipeose me'rã basapeoya. ²⁰ Marĩ wioꝑu Jesucristore

ējōpeorā, nipe'tisere Ō'acū marī pacure e'catise o'onu'cūcā'ña.

Ni'cā wi'icjārā Jesucristore ējōpeorārē dutise ni'i

²¹ Cristore musā ējōpeose bu'iri wiopesase me'rā a'merī ĩ'aña.

²² Marāpūtirānumia, marī wiogure yu'ti ējōpeoronojōta musā marāpusumuarē yu'ti ējōpeoya. ²³ A'tiro ni'i. Cristo cūrē ējōpeori curuacjārā dapoá nimi. Tojo weronojō marāpūtigore co marāpu co wiogu weronojō nimi. Apeye quē'rārē Cristota cū ya curuacjārārē yu'ruogu nimi. Marī cū ya upəcjārā ni'i. ²⁴ Marī cū ya curuacjārā cū dutise doca ni'i. A'te weronojō marāpūtirānumia quē'rā nipe'tise na marāpusumua dutise doca nīrōua'a.

²⁵ Cristo cū ya curuacjārārē ma'ígū, marī ye niatjere wērībosacu niwī. Cū ma'i'caronojōta, numotirā, musā numosānumiarē ma'iña.

²⁶ Jesucristo cū ya curuacjārārē cū yarā nidutigu tojo wērībosacu niwī. Cū ye quetire ējōpeocā, marī ña'arō wee'quere cō'a ducayucā weemi. Aco me'rā ũ'irītisere coero weronojō weemi.

²⁷ Cū, cū ya curuacjārārē añubutiarā cuoguti nígū, tojo weemi. De'ro nise ña'ase moorā, bu'iri marīrā wa'acā weemi. ²⁸ Jesucristo cū ya curuacjārārē ma'i'caronojōta, musā numotirā, musā numosānumiarē ma'irōua'a. Musā basu ma'irōnojōta ma'iña. No'o cū numorē maigūnojō cū basu ma'ígū weemi. ²⁹ A'tiro ni'i. Ne ni'cū cū upure ma'iticā weetimi. A'tiro pe'e weemi. Añurō ba'a, cū upure co'temi. Cristo cū ya curuacjārārē tojota weemi. Marīrē ma'ígū,

añurõ co'temi. ³⁰ Marĩ cãrẽ ãjõpeori curuacjãrã cũ ya upu ni'i. ³¹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ:

Tojo weegu numotigu cũ pacusumua me'rã ní'cu narẽ wijagusami.

Wija, cũ numo me'rã nigũsami.

Õ'acũ ĩ'orõpũre na pũarã ni'cã upu nirãsama, ni ojano'wũ.

³² Te tu'ota basiotise paca ni'i. Tojo nimicã, yu'u pe'e Cristo, tojo nicã cãrẽ ãjõpeori curuacjãrãrẽ na ni'cã upu nima nisere ucũ'u. ³³ Tojo nimigũ, a'te quẽ'rãrẽ nigũti. Numotirãncũ musã basu ma'irõnojõta musã numosãnumiarẽ ma'ña. Numia quẽ'rã, musã marãpusumuarẽ añurõ yu'ti ãjõpeoya.

6

¹ Wĩ'marã, ma'mapjia, Jesucristore ãjõpeorã musã pacusumua dutisere añurõ yu'tiya. Tojo weese añu ni'i. ²⁻³ Duporopu Õ'acũ Moisére cũ dutisere cũucu niwĩ. Ni'cãrõ dutisere a'tiro nicu niwĩ: "Musã a'tere yu'ticã, añurõ weeguti", nicu niwĩ. A'tiro nicaro niwũ: "Musã pacu, musã pacore ãjõpeoya. Musã tojo wéerã, e'catirãsa'a. A'ti nucũcãpũre yoacã catirãsa'a", nicu niwĩ.

⁴ Pacusumua, musã põ'rãrẽ na'irõ tu'titicã'ña. Na uacã weeticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Queoro weesere bu'emasõña. Na ña'arõ weecã, "Tojo weeticã'ña", niña. Narẽ marĩ wiogũre ãjõpeocã, cũ ãaronojõta weecã weeya.

⁵ Da'raco'teri masã, musã wiorã na dutisere yu'tiya. Jesucristore da'raco'terã weronjõ

añurõ weesooro marĩrõ wiopesase me'rã narẽ ãjõpeoya.

⁶ Na ï'orõpũre añurõ da'raya. Na ï'atiropũ quẽ'rãrẽ mejãrõta weeya. Mũsã wiorã ï'orõpũ dia'cũ añurõ da'rarã, nisoorã weebosa'a. Mũsã wiorã "Añurõ da'rami", ni wãcũdutirã weebosa'a. Tojo weeticã'ña. Jesucristore da'raco'terã weronojõ Õ'acũ ɸaronojõ añurõ tũ'sase me'rã da'raya. ⁷ E'catise me'rã Jesucristore da'rabosarã weronojõ tũ'oña'ña. Masã dia'cũrẽ da'rabosarã weronojõ tũ'oña'ticã'ña. ⁸ Mũsã masĩtoja'a, marĩ wiogũ marĩnũcũrẽ wapayegũsami. Da'raco'teri masã, da'raco'tetirãrẽ mejãrõta marĩ añuse wee'caro ejatuario wapayegũsami. Tojo weerã añurõ da'raya.

⁹ Dutiri masã, mũsã quẽ'rã mejãrõta mũsãrẽ da'raco'terãrẽ añurõ weeya. Narẽ ña'arõ tuunũrãticã'ña. Wãcũña, mũsã quẽ'rã na weronojõ ɸ'mũsepũre ni'cũ wiogũ cũo'o. Cũ pũrĩcã nipe'tirã masãrẽ ne dũcawaaro marĩrõ ni'cãrõnojõ ï'asami.

Õ'acũrẽ ãjõpeorã a'tiro weeroɸa'a nise ni'i

¹⁰ Ni'cãrõacãma a'tiro ojagũti. Acawererã, mũsã marĩ wiogũ me'rã ni'i. Tojo weerã cũ tutuayũrũse me'rã wãcũtutuaya. ¹¹ Wãtĩ mũsãrẽ nisoome'rĩcã, Õ'acũ weetamuse me'rã cã'mota'aya. A'tiro weronojõ ni'i. Ni'cũ surara a'mewẽjẽrõpũ wa'agũ, cũ upũre cã'mota'agũ cõmesapeare, cõmesu'tirote sãñasami. Tojo weronojõ Õ'acũ marĩrẽ tutuarã nidutigũ o'osere cũoya. Tere cũorã, wãtĩ ña'arõ weesere

cã'mota'amasĩrãsa'a. ¹² Marĩ Õ'acũ ɯaro weesĩ'rĩrã, a'mequẽrã weronojõ ni'i. Masã me'rã a'mequẽrõ weronojõ niwe'e. Wãtĩa wiorã tutuarã me'rã a'mequẽ'e. Wãtĩa a'ti ɯmũco cjase ña'arõ weesere dutirã nima. Na pãjãrã bajutirã masãrẽ wãcũsepɯ ña'arõ weedutirã niquẽsãsama. ¹³ Tojo weerã nipe'tise Õ'acũ mũsãrẽ tutuarã nidutigɯ o'osere cɯoya. Tere cɯorã, nipe'tisetirinucũ wãtĩ mũsãrẽ ña'arõ weeduticã, tutuarãsa'a. Mũsã a'tiro wéeca be'ro wãcũtutuarã waro nirãsa'a. Tojo weerã surara a'mewẽjẽrõpɯ wa'agɯ, nipe'tise cõmesu'tire wejesãña'caro weronojõ weerãsa'a. ¹⁴ Surara cũ yaro su'tiro bu'i ejeritusami. Be'ro cũ cutiروه cã'mota'agɯ cõmesu'tiروه sãñasami. A'te weronojõ mũsã Õ'acũ o'ose me'rã tutuarã niña. Surara ejeritu'caro weronojõ Õ'acũ ye ucũse diacjũ cjasere añurõ tɯ'onɯrũña. Surara cũ cutiروه cã'mota'asami. Cũ cã'mota'aro weronojõ mũsã quẽ'rã a'tiro weeya. Wãtĩ ña'arõ weesere cã'mota'ajã, Õ'acũ weetamuse me'rã añurõ weeya. ¹⁵ Surara a'mewẽjẽgũ wa'ase dɯporo cũ dɯ'pocãrĩrẽ cã'mota'ato nĩgũ sapatore sãñasami. Cũ weronojõ mũsã quẽ'rã Jesucristo ye quetire wererãti nĩrã, wãcũyuya. A'te queti a'tiro ni'i. Jesucristo wẽrise me'rã Õ'acũ masãrẽ yɯ'rɯocɯ niwĩ. ¹⁶ Apeye quẽ'rãrẽ upãre cã'mota'ari pa'marẽ cɯosami. Cũ me'rã a'mewẽjẽrã, na buesepagu pecame'e me'rã cɯosere ti pa'ma me'rã cã'mota'acjɯ tojo weesami. A'te weronojõ wãtĩ mũsãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩsere cã'mota'arã

Õ'acũrẽ ãjõpeoya. A'tiro niña: “Yũ'ure añurõ yũ'ræweticã weegusami”, ni ãjõpeoya. ¹⁷ Surara cũ dũpoare cã'mota'asĩ'rĩgũ cõmesapeare pesasami. Cũ weronojõ wãtĩ musã wãcũsere dojorẽsĩ'rĩcã, “Õ'acũ yũ'rũono'cãrã ni'i”, niña. Apeye quẽ'rãrẽ surara a'mewẽjẽsĩ'rĩgũ pajiri pjĩ di'pjĩjore miasami. Cũ weronojõ musã quẽ'rã Espĩritu Santu o'óca pjĩrẽ cũoya. Ti pjĩ Õ'acũ ucũse nisĩ'rĩrõ wee'e. Cũ ucũse me'rã wãtĩrẽ cã'mota'amasĩ'i. Tojo nicã nipe'tise ña'asere cõ'amasĩ'i. ¹⁸ Nipe'tise ña'asere, wãtĩarẽ cã'mota'arã Õ'acũrẽ sẽrĩnu'cũcã'ña. Espĩritu Santu weetamuse me'rã sẽrĩña. Tũ'omasise me'rã sẽrĩdu'utirãta, nipe'tirã cũ yarãrẽ sẽrĩbosanu'cũcã'ña. ¹⁹ Yũ'ũ quẽ'rãrẽ sẽrĩbosaya. Yũ'ũ Õ'acũ yere weresetirinũcũ cũ ucũsere yũ'ure o'oato. “Uiro marĩrõ Jesucristo ye quetire masã masĩno'ña marĩ'quere wereta basiocã weeato”, ni sẽrĩbosaya. ²⁰ Õ'acũ yũ'ure a'te quetire weredutigũ o'ówĩ. Yũ'ũ cũrẽ dũcayugũ weronojõ ni'i. A'te quetire werese bu'iri ni'cãrõacãrẽ yũ'ũ bu'iri da'reri wi'ipũ ni'i. Topũ nimigũ, yũ'ure a'te quetire uiro marĩrõ wereato nĩrã, sẽrĩbosaya.

Pablo añudutitũo'que ni'i

²¹ Tĩquico marĩ acaweregũ weronojõ nimi. Cũ yũ'ũ ma'igũ nipe'tise yé quetire musãrẽ weregũ wa'agusami. Cũ marĩ wiogũ ye cjasere weetamugũ nimi. ²² Tojo weegũ ãsã ye quetire weredutigũ cũrẽ musã tiropũ o'ó'o. Tojo o'ócã, wãcũtutuarãsama nĩgũ, tojo wee'e.

²³ Õ'acũ marĩ pacu, tojo nicã marĩ wiogu Jesucristo a'tiro weeato. Nipe'tirã musã Jesucristore ějõpeorãrẽ ejerisãjãcã weeato. Ějõpeo, a'merĩ ma'inemocã weeato. ²⁴ Õ'acũ nipe'tirã Jesucristore ma'inu'cũrãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

**Õ'âkã hi yeere uúkũri turi Tukano
New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tucano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tucano [tuo], Brazil

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tucano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 31 Aug 2023
00ebd04f-7b0d-5a72-9407-eb53ae2bd086